הכל שוחטין פרק ראשון חולין יא.

כגון דקיימי דרא דגברי. אחד עומד במפתן ורואה ומגיד לזה וזה לזה עד הכהן דלא בעיר: **מנא הא מילתא.** מילדי לחייבי במנחת הא מילתא דמזקה נקט נמי הא: **מנלן.** בתמיה: **תנא תנויות.** כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה הלך אחר הרוב דהא קמן חזינא דרובא דהיתירא: **וסנהדרין.** דתנן (סנהדרין דף מ.) י"ב מזכין וי"א מחייבין זכאי: **קטן וקטנה.** דפליגי רבנן עליה דר"מ ביבמות (דף פח:) דתנן[1] יבם קטן שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה ולא מייסין שמא ממנה אילונית או הוא סרים ומנלא פוגע בשאת אחיו שלא במקום מצוה דבעי להקיים לאחיו שם והאי לאו בר הכי הוא אלא אמרינן זיל בתר רוב קטנים דעלמא דליסים סריסים והייו רובא דליתיה קמן: **אחיה מרישא של עולה.** שאין יכולין לאחזו ולכדוק בקרום של מוח שמא ניקב והוא אחת מי"ח טרפות[2] משום דכתיב (ויקרא ז) ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים שאסור לחתוך נתחיה אחד לשנים וקרבן טרפה פסולה בשמעתא קמייתא דמנחות (דף ה:) שכשהוא אומר למעה (ויקרא ז) מן הכבד שאין ת"ל אלא להוציא את הטרפה: **דפלי ליה.** [3]קורעו ומוציאו ולא יבדיל: **פלי.** פרטי"ר בלע"ז: [4]**לייף.** ממוכר. תרגום וחברת [5]: ותלמוד: **גומרתא.** גמלא: **וקלי ליה.** לעצם הגולגולת לבדוק ליה לקרום: **המתחך בגידין.** אע"פ דקשין בעצמות: **מאליה.** המקריב שלמים או חטאת מכבש ואיל קרב אליה עם האימורים. מן הכליות ולמעה ולד הזנב והזנב קרי ליה אליה[1]: **חוט השדרה.** שנפסק טרפה. וכולהו תנינהו בחלו טריפות (לקמן מב.): **דמתפאי פסק ליה.** שמפשיל לאותכה סמוך לזנב שאפילו נפסק החוט באותו אליה אין הבהמה טרפה כו כדאמרינן בחלו טריפות (שם מה:) עד היכן חוט השדרה עד בין הפרשות דהייו כנגד הירכים שהחוט מתפצל שם לג' האחד פורש לצד עצם ימין האליה שקורין הנק"ם בלע"ז והשני לשמאלו והאמצעי הולך כדרכו עד סוף הזנב ומבין הפרשות והלאה לא מתקרי חוט השדרה להטריף בו שבבר[1] הבהמה נסמך על ירכה ולא על אליה ואין צריך לאותו והא נמי מבין הפרשות ולמעה פסיק לה לאליה ובודק כל החוט הנשאר מבין הפרשות ולמעלה עד המוח של ראש שהוא יוצא משם: **מקום שהכליות יוצאות.** למעלה מן הפרשות הוא. בברכות (דף סא.) אמרינן לב מבין כליות יוצאות: **היכא דלייף.** שמתוכר מבחוץ לצד הגב ואיני פותח לצד הגב אלא לצד החלל מבקע את השדרה כולה לתרבה: **שלמה שהוי.** אפילו לאחר עבירה עולמית אלמא לא מציגו למיתבר גרמי ולמיבדק אי טרפה היא דניחי אחריתי: **מאי נפקא מינה.** אי טרפה היא הא לאו קרבן הוא והתערובה[2] לא נפקא אלא שהבא לעולה כעין עבירה שלא יתחתכה לאחרין אבל טרפות אחיים לא שמעינן מיהא: **אמר ש"ו' יגאי.** בקדושין (דף מ.) לענין לאסור בהנאה: **כפרה כחיב כה לקדשים.** כפר לעמך ישראל [דברים כא] מה קדשים אסורין בהנאה אף היא אסורה בהנאה וה"ל לענין טרפה מהתם תיפוק: **כשהיא שלמה.** שלא יתחתכה: **חטאת קרייה רחמנא.** (במדבר יט) למי נדה חטאת היא: ודילמא

כגון דקיימי דרא דגברי ואמרי[6] כדקאי קאי מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא מנלן דכתיב [1]אחרי רבים להטות [2][6]רובא דאיתא קמן כגון ט' חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן רובא דליתיה קמן כגון קטן וקטנה מנלן א"ר אלעזר (סימן זמן שבח מכנש) אתיא מרישא של עולה דאמר קרא [2]ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחיה [3][4]ולא נתחיה לנתחים וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דילמא דפלי ליה ובדק ליה ואי משום אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים ה"מ היכא דחתיך ליה לגמרי אבל היכא דלייף ליה לא בה מר בריה דרבינא אמר אתיא משבירת עצם בפסח דאמר רחמנא [3]ועצם לא תשברו בו וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דלמא דמנח גומרתא עליה וקלי ליה ובדיק ליה דתניא [1][2]המתחך בגידים והשורף בעצמות [3]אין בו משום שבירת עצם ר"ג בר יצחק אמר אתיא מאליה דאמר רחמנא [4]חלבו האליה תמימה וליחוש שמא נפסקה חוט השדרה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא דמתתאי פסיק לה [4]לעומת העצה אמר רחמנא [1][2]מקום שהכליות יוצאות ממאי דלמא דפתח לה ובדיק לה ואי משום תמימה הני מילי היכא דחתכה לגמרי אבל היכא דלייף ליה לן בה רב ששת בריה דרב אידי אמר אתיא מעגלה ערופה דאמר רחמנא [5]הערופה כשהיא שלמה תיהוי וליחוש דלמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה הא [3]אמרי דבי רבי ינאי [1]כפרה כתיב בה כקדשים רבה בר רב שילא אמר אתיא מפרה אדומה דאמר רחמנא [6]ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה וליחוש דילמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה חטאת קרייה רחמנא רב אחא בר יעקב אמר אתיא משעיר המשתלח דרחמנא אמר [7]ולקח את שני השעירים [8]שיהו שניהם שוים וליחוש דילמא

דקיימי דרא דגברי. אלא זה היה יכול לומר כגון שהיה אדם אחד עומד בפם הפגר ורואה שלא חסר אלא רוצה לפרש באותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא** הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא. וא"ת כיון [1]דאמרינן זיל בתר חזקה כ"ש בתר רובא דרובא וחזקה רובא עדיף[2] וי"ל דלרב אחא בר יעקב נעי דלא קיים ליה חזקה מקרא ומאי דמפרש רבינו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא [3]מסברא אלא יליפינן מפרה אדומה דאחזינן בתר רובא אע"ג דאיכא חזקה כנגד הרוב דאוקי גברא שמזין עליו בחזקת טומאה אחי שפיר הכא: **אבל היכא** דלייף ליה לן בה. מקשין אמאי לא יליף מכל קרבנות דדמו שבח ולא מייסינן שמא ימצא קרבן טרפה ומנלא שמגל שבח וי"ל דאין יכול לחוכיח ממקום דלמיד שבח מצות קרבן כמו שבפיקוח נפש אמרינן בפ"ק דמכות (דף טו:) דלא הלכו בו אחר הרוב: **דמנח** גומרתא בו'. ואפילו אל ערב פסח להיות בשבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דומה אם הבשבת: **אתיא** מעגלה ערופה. תימה דלא דמי גבי פרה ועגלה כיון דליף ליה לן בה וי"ל [1]דמשמע דבשעת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו בשעת שחיטה ועריפה:

הערופה כשהיא שלמה. לקמן בפרקין (כד.) דרשינן נמי מהערופה זאת בעריפה ואין אחרת בעריפה ובסוף פרק כל הבשר (לקמן קח:) גבי דבר שנעשה מצותו [2]אמר מרי מיעוטי כתיבי ושמו הערופה וי"ל דמהערופה משמע שפיר ההוא מיעוטא דזאת בעריפה ומדשמך העגלה להערופה דרשינן העגלה אלמה: **אתיא** מפרה אדומה. ומ"ת כיון דפרה בת שתי שנים מ"ש דילמא הייו משום דאוקמיה אחזקה שאינה טרפה למ"ד [2]טרפה אינה מיה ומיהו כאן וי"ל דאיכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חזקתו אבל לקמן דליף מעדים זוממים קשה וי"ל דכל חזקה שלא נתברר ולא ידעה אפילו שעה אחת לא אזלינן בתרה ויש ללמוד מתוך כך הלכה למעשה דאם אם עשה נגיעות מכמה בהמות ואח"כ נשחטה אחת ונמצאת טרפה שכולם אסורות אלין לי להעמיד פרה אחזקתה ולומר השאת הוא דעטרפה מיהו בטרפה אחמת שהריאה היא סרוכה דאם היייו בקיאין לבדוק אפשר שהיה לה היתר אין לאסור דהוה ליה ספק ספקא ספק אינה טרפה א] ואם תמצא לומר טרפה אימא דאחר כך נטרפה: **חטאת** קרייה רחמנא. תימה דלא קאי אחי טעמא כרש אין מעמידין (ע"ז כג:) דדייק התם גבי פלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע עד כאן לא פליגי אלא בשאבא אבל היכא דודאי רבעה פסולה ש"מ דפרה קדשי מזבח היא ומשני דשאני פרה דקרייה רחמנא חטאת אלא מעתה תפסל ביולא דופן אלמה תניא דקדישה ליולא דופן פסולה וכ"ש מכשיר פירום ואי אימא להיא דרשה דחטאת מסתמא אקרא לא הוה פליג ר"ש ומסיק אלא שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה דבר ערוה וענודת מוכנים פוסלין בה לכך פסולה ברביעה וביולא דופן כשרה ורבנן דפסלי ביולא דופן משום דסברי דקדשי דרך אלא שבקונטרס הגיה וכתב ה"ג אלא וטעמא דחטאת קרייה רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ביולא דופן ואם תאמר לרבי שמעון דלית

מזבח היא ומיהו על כרחין אי אפשר לפרשה כן דבכל דוכתא אמרינן שאני פרה דקדשי מזבח היא כ"ש הוה אמי כר"ש ונראה לפרש דהכי פריך אלא מעתה תפסל ביולא דופן ופריך לכולהו טעמי בין נפרש דטעמא דרביעה משום דקדשי מזבח היא בין נפרש משום דחטאת קרייה רחמנא דמסתמא ר"ש לא פליג אדרבותיו דרבי אליעזר ורבי יהושע ומשני שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה ולא גרסינן אלא ובספרים לא היה כתוב אלא שבקונטרס הגיה וכתב ה"ג אלא וטעמא דחטאת קרייה רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ביולא דופן ואם תאמר לרבי שמעון דלית

מיבמין אי לא מי אזלינן בתר רובה ורובה אין נמצאין לא טרים חמה ולא אילונית אי לא אזלינן בתר רובה ויכולין לחלוץ וליבם: ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחים. כלומר הראש יפרוש מן נופה ולא הראש עצמה לנתחים וליחוש שמא ובר' (גנרגע) [פסול] הוא לעולה אלא תדע דאזלינן בתר רובה דאינו ניקב קרום של מוח: ממאי דלמא דפלי ליה ובדיק ליה. כלומר בקצו לצד אחד ובדיק ליה. כלומר שמחובר היה עדיין מתחת דלא ניתח אותה כולה לנתחים ליח לן בה ולא מצית מהכא למילף דזיל בתר רובה: דמנח גומרתא עליה וקלי ליה. כלומר על העצם של ראש מצית גחלת ושורף העצם כנגד קרום של מוח ורואה אם ניקב קרום של מוח ראש לאו ובכשיו אין בו משום שבירת עצם. ועדיין לא מצית למילף מהכא דזיל בתר רובה: וכי תימא דמתתאי ופסיק ליה כלומר דפסיק ליה במקום חוט השדרה למטה מן העצה כלפי הראש. לעומת העצה אמר רחמנא ב) שצריכה תמימה מצד אחד ליח לן בה: אתיא מעגלה ערופה וכו'. וליחוש שמא טרפה אלא תדע דזיל בתר וכו'.

ב) נראה דל"ל שמחוברת מצד אחד דעדיין היא תמימה ליח לן בה.

מסורת הש"ס

א) [כתובות יט: יבמות קיט.], ב) [עי' תוס' לקמן מז. ד"ה מנין], ג) פסחים פד: [ותוספתא פסחים פ"ד ה"ז], ד) [כתובות פא.], ה) קדושין מ. [נזירות ט.], מגילה כא. ע"ז כט:], ו) [יבמות קיח.], ז) [לקמן מכ.], ח) [שבועות כז.], ט) [קדושין מ. יבמות קיט: נדה יח:], י) וני' מהר"מ דמשמע דכשאת שריפה ישריפה תהיה כו' ומוחק תיבת ולאחר, כ) [לקמן מב.],

גליון הש"ס

גמ' ולא נתחיה לנתחים. ע"ל דף מז ע"ל תוס' ד"ה מנין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תר"ה אחת מפרה אדומה וכו' ואם תמצא לומר טרפה. נ"ב עיין בגיגיגא לאתתא לתהר"ל אלמנדאי בספר מדר אליה רבא וחוטא דף ל"ח ע"ד מ"ש כזה:

לעזי רש"י

פרטי"ר. לפרוק.
הנק"ש [הנק"א]. ירכיים.

מוסף רש"י

כגון ט' חנויות. דמנחות ובנמצאת הלך אחר הרוב, דבין דמתיות לפניו הן ואלו רואין שרובן מוכרות בשר שחוטה (בבמות קיט ובע"ז בכורות יט.), וסנהדרין. י"ב מזכין וי"א מחייבין דקרי"ל דאמלא, דהוא"ל וכיון מזכין וקמן ניטבו (יבמות שם וכע"ז בכורות שם). שהכליות יוצאות. אם הלב עשה כן, ומנין שהכליות יוצאות שנאמר (תהלים טז) אכרך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי (ברכות סא ב).

רבינו גרשום

אדהכי דכהן הלך לביתו עמדו לשם דרא דגברי והם ראו דלא בצר כלל ומשום הכי צריך להסגיר ועדיין א' אני דלאו אוקים מילתא אחזקה: כגון תשע חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לי. תשע חנויות כיצד כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ומצא אדם חתיכה של בשר בארץ אמרינן דכל דפרש מרובה פריש ובשרה. סנהדרין כיצד אי שלשים ושנה לזכות שלשים וה' לחובה אחרי רבים להטות. אלא כי קא מיבעיא בגון קטן וקטנה כלומר דאמרינן קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבמין קטן שמא ימצא סרים חמה ומאי סרים חמה שאירע לו מחמת חולי כלומר שנפלו לו בני מעים שלו בביצים וזו גרב' ומאי קטנה שמא תמצא אילונית שאין לה דדין ואינה ראויה לילד ואינה ראויה ליבום ומדליבום אינה ראויה לחליצה נמי אינה ראויה והשתא קא מיבעיא ליה חולצין או

עין משפט נר מצוה

עה א מיי' פ"ז מהלכות מעשה קרבנות הלכה יט:
עו ב מיי' פ"י מהלכות ק"פ הלכה ה:
עז ג מיי' פ"ח מהלכות מעשה קרבנות הלכה יח:
עח ד מיי' פ"י מהלכות רוצח הלכה ב:
עט ה מיי' פ"ב מהלכות מעשה קרבנות הלכה יח:
ע ו מיי' פ"ב הלכה ד:

תורה אור השלם

1. לא תהיה אחרי רבים לרעת ולא תענה על רב לנטות אחרי רבים להטות: שמות כג ב
2. והקשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה: ויקרא ו ו
3. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה ועצם לא תשברו בו: שמות יב מו
4. והקריב מזבח השלמים אשה ליי חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ויקרא ג ט
5. וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל: דברים כא ו
6. ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו: במדבר יט ג
7. ולקח את שני השעירים והעמיד אתם לפני יי פתח אהל מועד: ויקרא טז ז

שיטה מקובצת

א) כגון דקיימי דרא דגברי ואמרי לא בצר בדקאי קאי: ב) אחרי רבים להטות רובא. נ"ב ע' תוס' בכורות דף יט ע"ב: ג) ולקי ליה ובדיק ליה דתניא אבל השורף בעצמות והמתחך בגידים אין בו: ד) דפלי ליה מבקעו וחוצהו ולא יבדיל: פלי פנדיר בלע"ז: ה) לייף מחובר חברנים וחברת ותלפיף ונ"ב בקצת ס"ז נמצא דפלי ליה חבורו בגם פשוט ההוא גט מקושר דאתא לקמיה דרב סלא חסידא כל יומא הוה פלי ליה לקמיה כך מצאתי בס"י: ו) והנזב קרי ליה אליה תמימה שאין רשאי לבקעה ולחלקה ואפילו לברוקה הס"ד: ז) לא מתקרי חוט השדרה להטריף בו שכבר כלה כחו שכבר הבהמה נסמך נבה על ידיהה ולא על חלדה: ח) הא לאו קרבן הוא והתערובה נמי לא נפקא לן אלא שתהא לעולם: ט) האמר דבי ר' יגאי בקדושין וכו' נ"ב נ"א בקצת ס"י האמר דבי ר' יגאי יליפי מקדשים ליאסר בהנאה: י) וא"ת כיון שלמדנו דאזלינן בתר וכו': יא) מחזקה לא יליפינן מסברא: יב) גבי דבר שנעשה מצותו אין מרעלין בו אמרינן תרי מיעוטי כתיבי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com